

## Nr 620.

Av herr **Lindberg** i Stockholm, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 232, angående anslag till statens arbetslöshetskommission, kontantunderstödsverksamhet, statliga och statskommunala reservarbeten m. m.*

I ovan nämnda proposition är bl. a. upptaget till behandling en framställning från Svenska sjöfolksförbundet. Denna framställning utmynnade i en hemställan, att staten måtte åtaga sig att bestrida hela kostnaden för kontantunderstöd åt arbetslösa sjömän icke mantalsskrivna i vistelsekommunen. Statens arbetslöshetskommission har, den 19 februari 1935, avgivit yttrande över förbundets framställan.

Förbundets skrivelse såväl som kommissionens yttrande återfinnes i sammandrag å sidorna 19—20 i den kungl. propositionen.

Kommissionen erinrar om att, enligt nu gällande bestämmelser, dagunderstöd till icke hemortsberättigade sjömän kan utgå med 75 % och ävenledes, efter medgivande av Kungl. Maj:t, med än högre andel av kostnaderna. Vidare framhåller kommissionen att förbundets framställning avsåge utan tvivel ett behjärtansvärt ändamål. Det anföres att vissa svårigheter för sjömännen kunna uppstå om de reste till sina hemkommuner, enär de då icke alltid kunde tillvarataga de arbetsmöjligheter som erbjödes i hamnkommunerna. Kommissionen har heller ingenting emot att understöd till arbetslösa sjömän utginge efter förmånligare grunder än till andra arbetslösa, men på grund av kontrollsvårigheter kan kommissionen ändock icke förorda en sådan åtgärd att hela dagunderstödet skulle betalas av staten. En kommunal myndighet kunde knappast tilldelas rätt att utdela understöd som helt bestredes av statsmedel.

I anledning av kommissionens yttrande har departementschefen ansett sig icke böra påkalla någon ändring i nämnda bestämmelser.

På sidan 49 i förevarande proposition lämnas en redogörelse för vilka städer som medgivits rätt att lämna dagunderstöd till arbetslösa sjömän utan hemortsrätt i vederbörande stad. I flera av de uppräknade städerna, som äro 16 till antalet, har även lämnats bidrag till kursverksamhet.

Det må vara sant att de uppräknade städerna erhållit tillstånd att utbetala dagunderstöd till hjälpbehövande, i respektive städer icke mantalsskrivna sjömän, och då med bidrag av staten till 75 % av kostnaden. Frågas bör emellertid hur egentligen det förhåller sig med detta understöd och om man i de flesta av de namngivna städerna begagnat sig av denna rätt och denna möjlighet. Om man tager exempel från Stockholm skall man snart komma till klarhet om att denna stad icke på långt när hjälpt det antal sjömän som borde blivit hjälpta därest det funnits någon verklig vilja att benytta sig av det förmånliga statsbidraget. Man har hjälpt ett litet fåtal, vid ett tillfälle 30 å

31 av omkring trehundra, i medeltal säkerligen icke mera än 12 à 14 % av hela antalet sjömän som på en gång vistats i staden, men icke varit där mantals-skrivna. Fall har inträffat där man försökt förmå den sökande resa till sin hemortskommun och där söka hjälp, ehuru väl sökanden haft större möjligheter att i Stockholm erhålla anställning både inom och utom sitt egentliga yrke. Säkerligen har samma förhållande varit rådande på ett flertal andra orter.

Det har också under den senare tiden påståtts, att en hel del sjömän flyttat sin mantalsskrivningsort till de större sjöstäderna för att på så sätt lättare kunna komma i åtnjutande av arbetslöshetsunderstöd. I vilken utsträckning sådana flyttningar ske eller skett är icke känt och måhända ganska svårt att utröna, men faktum torde vara att en hel del på detta sätt och av angiven anledning sökt sig in till de större samhällena för att där bli mantalsskrivna och hemortsberättigade. Om denna utveckling — om den nu pågår i någon nämnvärd omfattning — är önskvärd eller icke blir en fråga som knappast med ett enkelt ja eller nej kan besvaras. Ur flera synpunkter torde man kunna säga att en sådan utveckling icke är eftersträfvansvärd, varför det synes som något borde göras för att förhindra densamma. Arbetslöshetshjälpen bör icke läggas så att den förorsakar inflyttning av folk till kommuner, där de egentligen icke kunna påräkna någon utkomst av annat slag än understöd. För kommunernas vidkommande — de mindre kommunerna och då i första hand de rena landsortskommunerna — kan det icke vara till båtнад med allt för stora utflyttningar, och för de större kommunerna kan det likaledes icke vara eftersträfvansvärt att få allt för många att draga försorg om. I sådant avseende borde det ligga i de flestas intresse att icke allt för stora folkvandringar ske.

Kommunernas ovilja att hjälpa icke där mantalsskrivna är emellertid i viss mån förklarlig. Säkerligen räknas det med att så länge icke samma förmåner lämnas överallt, de kommuner som lämna bidrag till de icke hemortsberättigade komma att bli föremål för invasion av främlingar, vilket i sin tur betyder eller icke kan betyda något annat än att dessa offervilliga kommuner bli särskilt hårt beskattade även med en utgift av 25 % av kostnaderna. Många kommuner göra heller ingen framställan om statsbidrag och detta av den anledningen att de icke ha råd att själva betala de 25 procenten. Dessa uppräknade förhållanden äro för sjöfolket allmänt kända, varför man också avstår från att söka hjälp hos arbetslöshetskommittéerna. Man ledsnar på att gång efter annan få sina ansökningar avslagna. För sjöfolket är det således en mycket klen tröst veta, att arbetslöshetskommittéerna kunna erhålla upp till 75 % av kostnaderna för deras underhåll och i vissa fall och efter särskilda framställningar mera, när man inom de olika kommittéerna icke begagnar sig av dessa befintliga möjligheter. Härav följer, att sjömännen i stället söka bli hemortsberättigade i de större kommunerna. Då en arbetslöshetskommitté icke kan förmås söka statsbidrag till här påtalade ändamål är det till föga båtнад att sådant *kan* utgå. Samma är förhållandet, då man söker understöd för ett alldeles för litet antal arbetslösa. I dessa sammanhang skall refereras

till ett par skrivelser, som Stockholms avdelning av Svenska sjöfolksförbundet på sin tid översände till Stockholms arbetslöshetskommitté.

»Till Stockholms Arbetslöshetskommitté

Munkbrogatan 2,  
Stockholm.

*Angående understöd för sjömän icke mantalsskrivna i Stockholm.*

Enligt vad oss meddelats finnes här i Stockholm en hel del hyressökande sjömän — icke hemortsberättigade i staden —, som icke kunna erhålla understöd från arbetslöshetskommittén och detta på grund av — fortfarande enligt meddelande — att Kommittén icke har understödsplatser i tillräcklig mängd för att kunna lämna alla sökande understöd.

Då vi erfarit att disponibla understödsplatser bli eller äro beroende av hur många som erhålla arbete eller av annan anledning avgå från understödsplats, våga vi uttala den förmodan att Stockholms Arbetslöshetskommitté icke utnyttjat möjligheten, att hos Arbetslöshetskommissionen hemställa om ökat antal understödsrum till i staden icke hemortsberättigade sjömän.

Svenska Sjöfolksförbundet företog för en tid sedan en uppvaktning hos Regeringen med anledning understödsfrågan, och överlämnades därvid till statsrådet och chefen för socialdepartementet en skriftlig framställan i ärendet. Över denna Sjöfolksförbundets skrivelse har Arbetslöshetskommissionen beretts tillfälle avgiva yttrande. Av detta yttrande framgår, att initiativet till framställning om statsbidrag om 75 % av understödsverksamhetens kostnader skall tagas av de lokala arbetslöshetskommittéerna. Sjöfolksförbundets lokalavdelningar har att göra framställan till de lokala kommittéerna.

I kraft av detta Arbetslöshetskommissionens yttrande, avgivet till Kungl. Maj:t (Socialdepartementet) den 21:a december 1933, tillåta vi oss härmed värdsamt hemställa, att Stockholms Arbetslöshetskommitté vidtager sådana åtgärder vad det gäller i staden icke hemortsberättigade sjömän, att ökat antal understödsplatser för dem kan åstadkommas.

Stockholm den 29. 1. 1934.»

Då denna skrivelse icke föranledde till någon kommitténs åtgärd insände avdelningen en ny skrivelse. Denna senare efter ett sammanträde inför kommitténs delegerade.

»Stockholms Arbetslöshetskommitté,

Munkbrogatan 2,  
Stockholm.

*Angående understöd för sjömän icke mantalsskrivna i Stockholm.*

Aberopande uttalanden, som gjordes vid delegerades sammanträde torsdagen den 8:de innevarande mars månad, vid vilket sammanträde två representanter fingo närvara och inför delegerade framlägga vår avdelnings syn på vissa frågor, som stå i samband med vissa understödsfrågor både för dem i staden mantalsskrivna och dem som icke äro här mantalsskrivna, få vi härmed värdsamt anföra följande och framlägga vissa kompletterande uppgifter.

Utöver vad som tidigare framhållits i vår skrivelse av den 29:de januari 1934 tillåta vi oss nu framhålla, att det sammanlagda antalet hyressökande sjömän i Stockholm, enligt anteckningar å våra expeditioner, utgör 1,725 personer. Dessa fördela sig enligt följande:

*Utgående flottan per den 9:de mars 1934.*

Däcksfolk . . . . .	470 man.	
Maskinfolk . . . . .	469	'
Kökspersonal. Manlig och kvinnlig . . . . .	261	> 1,200 personer.

*Insjöflottans avdelning per den 9:de mars 1934.*

Däcksfolk . . . . .	289	
Maskinfolk . . . . .	159	
Kökspersonal, manlig och kvinnlig . . . . .	77	525 personer.
Summa å båda avdelningarna		1,725 1,725 personer.

*Enligt Sjömansförmedlingens rapport per den 28:de februari 1934, te sig uppgifterna på följande sätt:*

	Mantalskrivna i Stockholm	icke mantals- skrivna i Sthlm.	Utländska medborgare.	Summa.	
Däcksfolk . . . . .	143	138	1	282	
Maskinfolk . . . . .	195	123	3	321	
Kökspersonal . . . . .	137	50	4	191	
Hela antalet		475	311	8	794.

Differensen mellan å sjömansförmedlingen anmälda och det antal, som finnes anmälda å avdelningarna har uppkommit dels därigenom, att en hel del våra medlemmar icke anmäla sig å förmedlingen förr än de äro i tur till arbete. Skillnaden är också beroende av det förhållandet att insjöflottans folk icke alls anmäla sig på arbetsförmedlingen för sökande av hyra. Härav följer att av insjöflottans arbetslösa, 525 till antalet, icke någon ingår i arbetsförmedlingens statistik över hyressökande. Skillnaden i övrigt skulle enligt denna beräkning, som måhända icke är fullt korrekt, vara 405 för stora flottan, ett antal som något så när motsvarar de 40 % som våra representanter uppgav vid sammanträdet.

Enligt de uppgifter vi erhållit skulle omkring 30 man av de i Stockholm icke mantalsskrivna erhålla understöd från Arbetslöshetskommittén. Detta betyder att endast omkring 9 % av hela antalet å sjömansförmedlingen anmälda såsom hyressökande erhålla hjälp, en ganska låg siffra om man därtill beräknar att av de 405, som äro anmälda hos organisationen, men som icke finnas med som hyressökande hos förmedlingen, en stor del icke äro i Stockholm mantalsskrivna. Däremot är antalet av dem, som äro mantalsskrivna i Stockholm och å sjömansförmedlingen anmälda, ganska stort, 280 och 475, som erhålla understöd, således omkring hälften. Understödstagarnas antal sedda mot bakgrunden av det antal arbetslösa, som äro registrerade hos våra båda avdelningar, ter sig emellertid ganska blygsamt. Av 1,725 anmälda arbetslösa är det endast 310 som ha understöd, vadan sjöfolket, om våra beräkningar läggas till grund för arbetslöshetsstatistiken, kommer i en sämre ställning än andra arbetslösa.

Då vi emellertid icke ifrågasatt att vår statistik skall läggas till grund för bedömandet av arbetslöshetshjälpens omfattning, ha vi att hålla oss till den officiella statistiken.

Vi anse, att det antal som icke äro skrivna i Stockholm och som icke här erhålla hjälp i någon form är så stort att en framställning om ökat antal understödsplatser för denna grupp är väl motiverad.

På grund härav tillåta vi oss ännu en gång anhålla, att Stockholms Arbetslöshetskommitté ville vidtaga sådana åtgärder, att ett ökat antal i staden icke mantalsskrivna sjömän kan beredas möjligheter erhålla understöd.

Stockholm den 12 mars 1934.»

Dessa skrivelser tala sitt tydliga språk, men föranledde icke till någon kommitténs åtgärd. Ett faktum är att sjöfolket icke — de som icke äro mantals-skrivna i respektive hamnkommuner — ha stora möjligheter erhålla arbetslöshetshjälp. Av denna anledning är det ett allmänt önskemål att formerna för understödets utgående så ändras att det icke kommer att vara beroende av kommunernas olika syn på denna fråga eller beroende av de enskilda kommunernas ekonomi om de arbetslösa sjömännen skola erhålla understöd eller icke.

Olika vägar kunna tänkas för lösande av problemet. Om man hyser farhågor för att de kommunala organen skulle bliva mera rundhänta med understödsmedlen därest kommunerna själva icke betalade någon del av kostnaderna kan man ju tänka sig att särskilda kommittéer tillsätts med uppdrag att pröva behovet, medan det överlåtes till ett centralt organ att utanordna medlen. Det kan också tänkas att arbetsförmedlingarna, förstärkta med någon statens tjänsteman, finge åtaga sig saken, då med bibehållande av arbetslöshetskommissionen som övermyndighet. För sådana fall skulle tillräckliga garantier mot missbruk av ena eller andra slaget kunna skapas. Administrationskostnaderna skulle därmed också kunna hållas ganska låga, i det att dessa nya organ skötte denna understödsutdelning och vad därmed sammanhänger vid sidan av sitt egentliga eller dagliga arbete.

På grund av ovanstående tillåter jag mig föreslå:

att riksdagen ville medgiva, att kontantunderstödet (dagunderstöd) till i hamnkommunerna icke hemortsberättigade sjömän helt må bestridas av statsmedel.

Stockholm den 27 april 1935.

*Carl Lindberg*

i Stockholm.